

§ 83 Frågor om valbarhet

OLA ISACSSON:

Ledamöter och biskopar i Kyrkomötet! Till att börja med vill jag tacka utskottet för ett betänkande där utskottet argumenterar väl i sina överväganden. Därefter vill jag yrka bifall till motion 2010:36, därför att jag tror att förslagen i den motionen behöver övervägas och prövas. Motionen bygger inte på ett nördigt intresse för paragrafer, jag kan i och för sig inte frånsvara mig att ha ett sådant, men det bygger på det som är verkliga problem som jag fått signaler om.

I motionen föreslås att Kyrkostyrelsen överväger om anställning i kyrklig samfällighet också medför valbarhetshinder i församlingens kyrkofullmäktige och vid behov föreslå förändringar i kyrkoordningen. I nuläget finns det ett generellt förbud att vara ledamot i kyrkorådet, med motivet att det inte går att vara både anställd och styrande i verksamheten. Jag tror att det i många fall går att vara anställd i samfälligheten och ledamot i kyrkofullmäktige samtidigt, precis som det inte är något problem att vara sjuksköterska och ledamot av landstingsfullmäktige. I många fall är samfälligheten så stor att det inte blir något problem att den förtroendevalda är anställd i samfälligheten, därför att fullmäktige i en stor samfällighet mycket sällan sysslar med detaljer. Men är samfälligheten liten då kan problemen uppstå, och de uppstår. Det finns exempel på det. Då blir det två komplikationer som förstärker varandra och det kan bli problem för andra förtroendevalda, nämligen de som inte är anställda i samfälligheten i förhållande till de förtroendevalda som är anställda i samfälligheten. I en liten samfällighet finns det större möjlighet att fullmäktige är detaljerad i sina anslag till olika verksamheter och detaljerad i sina budgetdiskussioner och sina måldiskussioner. I en liten samfällighet är det oftast svårare att rekrytera förtroendevalda och när en anställd i denna lilla samfällighet sitter i fullmäktige finns det exempel på att andra förtroendevalda känner sig kringskurna. En anställd expert finns ju med och försvarar vissa områden.

Det är mot den bakgrunden jag har skrivit motionen och det är mot den bakgrunden som jag yrkar bifall till motion 2010:36.

BRITT LOUISE AGRELL:

Ordförande, ledamöter, biskopar! Jag yrkar bifall till Karin Långström Vinges reservation i det här betänkandet.

Jag har i motionen 2010:43 uppmärksammat det faktum att det är möjligt för anställda att vara beslutande i det organ där de är anställda, och jag tycker att det är väldigt olämpligt. Det gäller framför allt budgetfrågor, för det är helt klart att beslut om en budget också har bäring på personalfrågorna. Jag har i min motion tagit upp samtliga organ i Svenska kyrkan, för jag tycker att det är en principfråga, och jag kan inte se att man kan jämföra med hur det är i landsting och sjuksköterskor som sitter där och så vidare. Jag menar att det här är en kyrka, och vi behöver inte göra på samma sätt som kommun och landsting.

Det här är en principfråga för mig. På förekommen anledning har vi faktiskt infört ändringarna och de regler vi har i dag, nämligen att man inte får sitta i styrelse eller nämnd. Vi har förtydligat dem under åren och skruvat till dem. Det är absolut inget som hindrar att vi nu också tar steget fullt ut. Utskottet konstaterar att det är en demokratisk grundprincip att nomineringsgrupperna ska bestämma vem man vill nominera som uppfyller de valbarhetsvillkor som är fastställda i kyrkoordningen, och samtidigt säger man att det kanske inte alltid är så lämpligt. Utskottet snor runt i sitt betänkande. Man säger att det förhållandet att en person är valbar utifrån de bestämmelser som finns i kyrkoordningen inte

innebär att det alltid kan bedömas som lämpligt, och då ska nomineringsgrupperna ta sitt ansvar. Utskottet säger då att det är nödvändigt att nomineringsgrupperna inte bara ser till kandidaternas personliga kvalifikationer utan också till att val av en viss person kan leda till exempelvis oklara ansvarsförhållanden, eller till att någon kan anses få möjlighet att på otillbörligt sätt påverka sin egen arbetssituation.

Det är just därför som jag har skrivit motionen, därför att det inte fungerar i praktiken. Det är väldigt ledsamt men nu är det så, och då måste vi föra in en regel i kyrkoordningen.

Jag beklagar och skäms naturligtvis också väldigt mycket, för jag satt på landet och skrev den här motionen och hade en gammal kyrkoordning, så Kyrkorättsutskottet har slagit mig på fingrarna för att det var fel text och därför har man inte kunnat anta den. Men i den reservation som Karin Långström Vinge har skrivit till betänkandet lovar jag att det är rätt text.

Jag yrkar att Kyrkomötet ska bifalla Karin Långström Vinges reservation.

BERTIL OLSSON:

Jag yrkar bifall till utskottets förslag om att avslå motionerna 2010:36, 2010:43 och 2010:70.

Vi har i kyrkoordningen valbarhetshinder när det gäller de verkställande organen kyrkoråd och kyrkonämnd, med utgångspunkten att inte blanda ihop rollerna. Vi har alltså betydligt mer valbarhetshinder i de kyrkliga sammanhangen än vad vi har i andra sammanhang. Ska man börja laborera ytterligare då bör man fundera över släktskap, om en anställds man eller hustru kan vara ledamot i kyrkonämnd och kyrkoråd. Jag har under större delen av mina 18 år som kyrkoherde i Aneboda pastorat haft min komministers hustru som ordförande i det som från början hette pastoratskyrkorådet men som så småningom blev kyrkonämnden. Visst kan det skapa bekymmer, men den möjligheten finns fortfarande.

Kyrkofullmäktige är ett beslutande organ och har alltså aldrig den arbetsgivarfunktionen som direkt påverkar, och det är ju den funktionen vi inte vill blanda ihop med anställda, att man som anställd direkt påverkar sin egen arbetssituation som förtroendevald. Därför har man i kyrkliga sammanhang gjort strängare beskrivningar. Sedan är det ju upp till dem som nominerar och till väljarna att avgöra lämpligheten när det gäller fullmäktige, då är man direktvald av medlemmarna. Där finns också vissa valbarhetshinder: den som har en ledande funktion i församlingen kan ju inte heller väljas, så där finns också några enstaka valbarhetshinder. Men det är upp till nomineringsgrupper och väljare att avgöra vilka som ska väljas.

Bifall till utskottets avslag på de tre motionerna.

BRITT LOUISE AGRELL (REPLIK):

Jag menar just det, att man kan påverka sin egen arbetssituation genom att man sitter och beslutar om budget, för budgeten har väldigt stor bäring på personalfrågorna.

OLA ISACSSON (REPLIK):

Och jag som främst syftar på de små samfälligheterna menar att där är det ännu större möjlighet att påverka sin situation i beslut om budget.

BRITT LOUISE AGRELL (REPLIK):

Jag har en sak till som jag vill säga och det var att han sa att medlemmarna väljer fullmäktige, men medlemmarna väljer också direktvalda kyrkoråd och där har vi den här regeln.